

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 korona. Előfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

A ap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Deák F.-u. 2 sz., reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtítkár-hoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocskay-tér
intézendők

☞

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négysz. cm.) 20 k., féloldal 10 k., negyed oldal 5 korona. Egyesületi tagok és fél éves hirdetőknél 10°/₁₀-al, egész éves hirdetőknél 15°/₁₀-al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. — Apróhirdetés szavonként 5 fillér. — Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny“) tüzetes megjelölésével van megengedve.

A KEZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felölös szerkesztő: **Dr. Ványolós Miklós.**

Tagjainkhoz!

A már megküldött felhívás alapján ez uton is tisztelettel felkérjük tagjainkat, sziveskedjenek tagdíjhátralékukat az utalványürlap felhasználásával mielőbb beküldeni, hogy egyesületünk is fizetési kötelezettségeinek eleget tehesen.

Novemberi teendők.

A teelés helye, a rágcsálók és viharok elleni védekezés.

Csendes a méhes. Néma a természet; csak a hervadás ajaka beszélget.

Őszi köd borong. Pihenni tért a nap és ágya fölött vérrózsák nyílanak.

Az erdő sóhajt. Zizegve hull a lomb; a nyáj nem legel, csak itt-ott szól kolomp.

Az is **oly** fájón, mint lélekharang, szellő szárnyán kell: gyászos, bús énekhang...

A táj felveszi ezüstös köntösét s mig betakarja a szóltalan sötét: valaki kokog...

Ki tudja miért?...

Tudja azt, érzi azt minden igazán nemes, jó lélek, melyben a mulandóság szemlélete búsongó érzelmet fakaszt. Nem gyönyörködhetünk a virágok szinpompájában, a sürgő-forgó méhek isteni dalában: sietve jön a mostoha tél! Kedvenceinkre gondolunk. Hol teletlessük őket?

1. A teletetés helye.

Minden kétséget kizáró igazság, hogy a legjobb teletető hely az, ahol a család a nyár folyamán állott, tehát a méhes; hol egyenlő a hőmérséklet is. A szabadban való teletetésnek meg van azon jó oldala is, hogy a téli enyhébb napokon a méhek szabadon kirepülhetnek és terhüktől megszabadulhatnak; ami a téli fogság hátralevő részének elviselését rendkívül megkönnyíti.

Láttam számos olyan méhészetet, ahol egészen szabadon minden fedél nélkül, csupán ügyesen ráhelyezett szalma, vagy gyékény bundával voltak a méhek letakarva és mesésen kiteleltek.

Ha tehát szabadon, ducokba felállítva volnának méhcsaládaink, megfelelő fedéllel és melegtartó anyagokkal jól le vannak takarva, aggodalom nélkül hagyhatjuk künn.

Még inkább a jól készített és fedett méhesben, hol a téli ellenségektől rosszakaratú emberektől is védve vannak.

De a koronkint csak mérsékeltlen is fűtött szobában való teletetés határozottan káros a hőingadozás miatt.

A szabadban való teletetésnél a lényeg a következőkben foglalható össze:

1. Legyenek a családok elég népesek, legalább 14—18 kereten, hogy 6—7 léputcát megtöltsenek.

2. Legyen mindeniknél legalább 7 kg. teljesen lepecsételt méz: a *legfelső soron!*

3. Legyen a kaptár **duplafalu**, jó melegtartó, ablakja 10—14 rél papírral szorosan letakarva. Országosoknál a mézkamra fedődeszkája is.

4. Ha a kaptár gyöngébb, a belsejét lazán tömjük meg finom gyaluforgácssal, de sem a kaptárak, sem a kasok közé (kívül) tömést ne tegyünk, mert ez egérfészek lesz. Az igen meleg teletés éppen úgy árt, mint a hideg.

5. A vesszőkasokat vastag tapasszal lássuk el. **Ha pedig**

szalmabundát aduánk azokra, spárgával jó szorosan és több helyen kössük át.

6. A levegőt ne zárjuk el! Legyen mindenütt legalább 1 cm. magas és 4 cm hosszú bejáró: rácszal ellátva.

7. Ha gyöngé családaink volnának, decembertől márciusig teleltessük száraz pincében, mert ezek a telet nem mindig birják ki.

2. A rágcsálóktól való védekezés.

Az egerek, cickányok, palkányok ellen a rács nem mindig elegendő védekezés. Szükséges a méhesben elegendő egér- és patkányfogót is kirakni s azokat naponkint megvizsgálni.

Mivel azonban a harkályok, cinkék és gébicsek is el látogatnak a méheshez, mihelyt mutatkoznak, nyomban siessünk lövöldözéssel, vagy más módon elriasztani e csendzavaró vendégeket, melyek kopácsolásaikkal kiesalják és felfalják a méheket. Egy szóval: a méhek nyugalmát mindenáron óvjuk meg.

3. A viharok, hófúvások

is ártalmasak a méhekre, miért a széljáratos oldalak felől 3 méterre helyezünk deszkafal-védőket, mert semmi sem csigázza úgy el a méheket, mint a dermesztő hideg szelek.

Donáth Aladár,
m. kir. méh. szaktan.

„Természetesség a méhészetben“

című munkám kiadása iránt számosan érdeklődnek, de elegendő megrendelés hiányában, sajnos, kiadni még nem tudtam. Eddig 86 megrendelés jött és ha még legalább 200-at kapok, a kéziratot sajtó alá bocsátom és megjelenés után minden megrendelőnek postán fogom elküldeni. A mű ára 4-5 korona lenne, melyet a megrendelő utólagosan fizetne.

Mivel a mű megírásánál lazon törekvés vezetett, hogy a sok mesterkélly, erőltetett fogás és természetellenes kezelés miatt veszélyben forgó méhtenyésztésünket a méhek hajlamaival és természetével megegyező alapokra fektessem, azt hiszem, joggal számíthatok szeretve tisztelt méhészlársaim támogatására.

Donáth Aladár,
m. kir. méh. szaktan.

Hutter Gerő utóda mülép gyárának kiállítása.

Mult havi számunkban közölt »Méhészeti kiállításunk« című közleményből »Hutter Gerő utóda« mülépgyára által kiállított mülépek kitüntetése — tévedésből — kimaradt. Ugyanis a bíráló bizottság nevezett mülépgyár csinosan rendezett s különféle méretű mülépekből, feldolgozatlan viasz szalagokból — nyers viasztömlőkből stb. — összeállított s egy szekrénybe elhelyezett kiállítást *kiállítási aranyéremmel tüntette ki*. A csinosan rendezett mülép tömeg Bartóky államtitkár figyelmét is magára vonta s Biedermann Ferenc mülépgyár igazgatótól egyes dolgokra nézve bővebb magyarázatot is kért.

Örömmel kell nekünk is konstatálnunk, hogy nevezett mülépgyár igen jó minőségű s verseny tekintetében első helyen álló mülépet gyárt, mit bizonyít az a körülmény is, hogy a folyó évben is Angliába, Szerbiába, Romániába, Bulgáriába stb. igen nagy mennyiségű mülépet szállított.

Midőn ezt a tényt leszögezzük, egyben figyelmeztetjük is a jövőre való tekintettel nevezett gyárat, hogy a nagy megrendelések miatt a mülép nehogy gyengébb legyen a folyó évinél.

Figyelő.

A nemesítési irányzatunk dióhéjban

(Folytatás és vége.)

A tenyésztés előmunkálataiban három változat lehetséges: a meganyátlanodott, a megrajzott törzs és maga a raj.

1. Dus népességű és herefiasításban bővelkedő anya-törzset szem előtt tartva, a zárt anyabölcsőket és a terjedelmes zárt soru fedett fiasítást májusban pár napi jó hordás után meganyátlanitunk. Ha úgy a fedett anyabázak és a (terjedelmes) fiasítás is megvan, akkor az illető törzsszel minden habozás nélkül elkezdhetjük a fajtenyésztést. Ha pedig ezen kellékek közül valamelyik nincs meg, akkor 8—10 napot várunk, természetesen az időjárás is kedvező kell legyen. Van azután még egy harmadik eset is: az illető méhtörzs annyira derék, kiváló, hogy saját eredeti anyabölcsőit méltó felhasználni. Az ilyen törzset azután úgy kell kezelni, mint a rajtadott törzset. A család fajtenyésztésre érett, tehát a méztér és eselleg a költőtér

összeszükitése jogos, ennek a révén a méhcsalád zsufolt lesz, rajzási előkészületeket tesz, vagyis anyaházakat épít.

A kaptárt azután még jó melegben tartjuk és serkentőleg etetjük langyos mézzel. Ha már most valami előre nem látott ok miatt a fajtenyésztéssel késnünk kellene, ez esetben a saját költéséből származó anyaházakat az anyák kibujása előtt okvetlenül el kell távolítani, meg kell semmisíteni. Ha az idő nem kedvező a fajtenyésztésre, a meganyáttlanított családnak egy keret fedetlen fiasítást adunk. A fajtenyésztés megkezdésekor természetesen ezen keretet (a fedetlen fiasítást) távolítjuk el elsősorban. Itt megjegyeztetik, eredetileg anyáttlan törzsek, mint azt némely méhész hiszi, a fajtenyésztés céljainak semmiképpen sem felelnek meg.

2. A megrajzott (első rajt adott) törzs, már természeténél fogva alkalmas a fajtenyésztésre. Ezen törzset lehet még kész fiatal méhekkel is megerősíteni, tehát nem zárt fiasítással, ha másképp célt érni nem sikerült. Ha az első raj kijövelele után azt találjuk, hogy a rajanyabölcsők igen szépek, valóban igen kiválóak, akkor bevárjuk, míg ugyszólván megérnek. Ha már most a fiatal anyák sipolni kezdenek, akkor nincs mit tovább késlekedni. Ha már most a méhész nem is akarja felhasználni a felesleges anyaházakat, akkor is a lehetőséghez képest a fajtenyésztést ki kell tolni, hogy a törzs megerősödjék; vagyis az első raj kijövelele után 8—10 napra kezdjük el a fajtenyésztést. Az a kirajzott törzs, amelynek nincs elég méz- és himporkészlete, fajtenyésztés céljaira egyáltalában nem alkalmas.

3. A raj is kiválóan alkalmas lehet, de azért sok méhész csalódhat is benne. Itt általános főszabály: csak az a raj felel meg ezen célnak, amelynek az anyatörzse méz és himpor dolgában bővelkedik. Messze utról jött, elcsigázott méhtörzs fajtenyésztésre nem sokat ér, nem alkalmas. Dobrajok, erőteljes rajzásra megért törzsekből származva, igen alkalmasak ezen célra. Mindenesetre ajánljuk előbb a rajt megfelelő karba hozni. Ha a természetes rajban a méhész az anyát előkeríteni nem képes, hagyja szabadon és a tenyésztést csak néhány nap múlva kezdje el és összes nyílt fiasítását ezt megelőzőleg szedje el. Meganyáttlanított rajok igen jó eredménnyel használhatók fel a tenyésztörzsek felerősítésére. A fajtenyésztés előmunkálataira nézve még ezt kell alkalmazni: a fajanyatenyésztésre kijelölt kaptárba a fajtenyésztés megkezdése előtt két nappal egy keret fajfiasítást kell beosztani a rajta ülő

méhekkal együtt. Itt most már felmerül az a kérdés: van-e olyan megbízható biztos eljárás, amely minden kezdő méhésznek megfelel? A válasz rá ez: igenis van; megvizsgálható a meganyáttalított vagy éppen megrajzott törzs összes saját költéséből származó anyabölesők megsemmisítendőik, nyílt fiasításos lépeikből egyes darabkák kivágandók, az imígy másodizben keletkezett anyaházak 8—10 nap múlva ismét lerombolandók, ezek helyére jön azután a fajfiasítás.

4. Megfelelő tenyészanyag hol szerezhető be? A méhész ezen célra méhese színe-java törzsét használhatja fel. Ha azonban még szebb eredményeket óhajtunk elérni, tekintsük meg a szomszéd méheseiket is. Itt azután találhatunk egyes olyan törzseket is, amelyek ugyanazon létvizonyok között a mi legjobb törzseinket is messze túlszárnyalják. A jót, a helyeset ne fitymáljuk, ha a helyi viszonyoknak megfelelnek; azonban a jó a másnál található jobbat ne zárja ki.

5. A tenyésztés kezdő teendői. A tenyésztésre szánt törzs keretjeit egyenként kiszedve, gondosan átvizsgáljuk, saját anyaházait mind eltávolítjuk. Ezen művelet közben lecsillapításul a méheket etetjük. Ha az eredeti méze túlnyomó részben zárt, fedelezett, azt villával kissé felhórszoljuk. A fajfiasítás, keret sejtjéből azután mintegy 12—14 villányi darabkát metélünk, le, amiket azután ideiglenesen melegített dobozon vagy deszkán helyezünk el. Ha már most ezeket beragasztgaltuk a kimetélt anyaházak helyére, akkor a kereteket a következő sorrendben azonnal visszaakasztjuk a kaptárba: a harmadik keretet, úgy mint az elsőt, felszereljük fajfiasítással, hasonlóképpen az ötödik keretet is és így tovább váltakozva minden páratlan számú keretet a keretsorban. Hogy ezen műveletet gyorsan, de mégis csendben, nyugodtan kell végezni, az nagyon természetes.

Prónay Albert.

A méhser főzése a régi időkben.

A méhser főzés — úgy látszik — régi keletű foglalkozása a méhészeknek és jóval megelőzte a többi mézből készített szesztartalmu italok készítését.

Már a régi török világban több helyen találkoztunk oly levelekkel és egyenes parancsokkal, melyek a török

vezér és tábor részére az egyes városokat méhsér küldésére figyelmeztetik, vagy éppen annak küldését megrendelik. És csodálatos, hogy e parancsok és felszólítások éppen a török hadaktól származnak, ahol a szeszes italok élvezete a korán szerint szigorúan meg van tiltva. Ugy látszik azonban, hogy a korán tilalmát szószerint vették és csupán a bor ivásától tartózkodtak, de szívesen vették a méhsért, melynek részegítő hatása csaknem olyan, mint a boré, de a korán ennek élvezetét nem tiltja el, valószínűleg azért, mert ezt és hatását még nem ismerte.

A mai méhsör készítés lényegesen eltér a régi készítési módtól. Részint azért, mert annak módja csak hagyományokban maradt fenn és abból minden elbeszélő elbagyolt valamit, de viszont toldott is hozzá, részint az újabb haladás új formákat adott neki, bár manapság azt nagyon kevesen élvezik s azt hiszem maholnap kimarad az élvezeti cikkek sorából.

Éppen ezért nem ártok vele, ha egy 1440 évből származó eredetileg görög nyelvű, de 1675-ben magyar nyelvre lefordított és kéziratban megmaradt méhészeti szakkönyvből, a méhsér régi készítés módját, szószerint, a hogy írva van leközölöm:

«Az Mehser Főzesről. Az igaz méhsért így kezgyed. Az mely edényekben vadnak az mézek, azokból más edényekbe csinály mézes vizet ebben ilyen módod legyen, egy kádál csinály helybe az közepit furd alá, az furásban egy hosszú fa legyen, arra az kád fenekire, vágd el egy kosárnak az felét az csupjától, s azon az fán erezd le a kosárt fenekére az kádnak furására belől, de úgy vágghjad el, hogy lyukas legyen az kosár s tégy a kád alá egy kis kádál avagy egy öregh tekenőt, az melybe erezd le aztán az kádból az mézes vizet, hogy így elkészül az üres kád hord bele az lépes mézeket az menyi az méz két annyi vizet horgy reája, harmadnapigh had legyen úgy, Az víz hogy kiveszi az mézet az lépekből, negyed napján erezd ki az kádból az lépről az mézes vizet, tégy osztán abba egy tyukmonyat (tojás), ha úgy veszi fel hogy az oldala csak alig látszik ki nem jó, abba az mézes vízbe eresz ugyan szín mézet, ha az tyukmonyat féligh felveti az mézes víz az lészen az igaz méhsér, ezt osztán öregh üstben főzd megh erősen, úgy hogy jól ki főjjon az taytékja, mint az cristály szép színű legyen az mézes viz, egy nap nem főzhetik két üstnél többet, déligh egyet, dél után mást, Az taytékját penigh szitával kell elszedni, hogy elvége-

zed ezeknek főzését, kádakba, hordókba főzd (talán szüred) le az mézes vizet, ha így készen leszen másképen kel ismét főzni füvezni sernek ujjabbra, egy üstben mérték szerint tégy füveket, hogy megh ne haladgya, mert nem jó. Mikoron füvel főzöd két üstel ha egy nap főzhetez elégh, mert erősen megh kel főni annak. Az füveknek nemek, mellyeket ruhákba kötve főznek benne ezek; Sz. János füve, uti fű, Csengő Virágh, bisziok, harsalicom (ez a kettő ugyanaz), ezeket a méhserben erősen megh kel főzni, de hogy el ne fusson egy fejó fületlen saytárt által kell furni, abba egy hosszu nyelet csinály aval szorjad s nem fut el. Mikoron kifözöd az füvekkel is hogy megh kezd hűlni ha azt akarod hogy fejár legyen az ser, mikor hordóba töltöd eresz alája szín mézet, jó izű leszen az méhser, ha aszt akarod hogy fekete legyen az ser igen felette erősen főz fazékban szín mézet; egy egész napig is főyjön s hogy jól megh feketedik s pergelódik erezd össze szín mézzel, az után serrel töles (d) a ser közé a hordóban s úgy leszen fekete méh ser.»

'Az itt közölt készitési mód szó szerint van írva, csupán az ékezeteket tettem föl a könnyebb olvasás céljából. Ez a 17. század jobb stilusai közé tartozik s így megértése sem nehéz.

'Akinek, t. olvasóim közül, kedve van és megértette, próbálja meg, hátha jó. D. V.

Mutatvány Vajnovszky sajtó alá adott művéből.

Nagy bátorság kell ma már ahhoz, hogy valaki új kaptárral álljon a közönség elé.

A kaptárak mindenféle alakban, nagyságban ki vannak próbálva, úgy, hogy újat alkotni szinte lehetetlenség.

Egy pár centiméter eltérés a keretekben még nem jogosít fel senkit arra, hogy kaptár feltalálónak nevezze magát.

Uj elvekkel, uj eszmékkel pedig nagyon nehéz előhozakodni.

Elődeink a feltalálás mesgyéjét teljesen kitaposták, csak járt utakon haladhatunk tovább.

Nem nevezem magamat ez okból kaptár feltalálónak, szerénytelenség volna ez részemről.

Én egyszerűen megfigyeltem a legjobbaknak elismert

használatos és jellegzetes kaptárakat és a legjobbnak vélt tulajdonságok közül egyet-mást — mindent képtelenség — átvettem az állalam megalkotott kaptárba, különösen az *egyszerűséget* a kezelésben és a nagyobb biztosságot a méhtenyésztésben.

Arra törekedtem, hogy minél nagyobb időkiméléssel, minél kevesebb fáradsággal jussunk ahhoz a mézhez, melyhez egyes kaptáraknál nehezebben és több idővel juthatunk.

Nem izenek hadat a fennálló kaptárrendszerek egyikének, sőt ellenkezőleg, azt hirdetem, hogy a különféle rendszerek egymást kiegészítik.

Szükség van kupkasokra, a méhek természetes szaporodásának fenntartása céljából: kupkasokkal tarthatjuk fenn méhállományunkat a kellő számban és erőben: a kaptárak megfogyatkozott népességét ezek kidobolása útján helyrehozhatjuk: a legerőteljesebb anyákat — miután kellő súlylyal e téren nem foglalkoznak, — a kupkasokból kapjuk és innen pótoljuk a lépek beszabdálása által lépkészletünket és a téli eleségeket kiegészíthetjük.

Ha kupkasaink nem volnának, az országszerte megtizedelt kaptáros méhészet nehezen állana lábra. Leölésre szánt kupos kasok megvásárlása által ellenben évtizedekre kiható veszteségeket is könnyen egy-két év alatt egy kevés áldozattal, élelmességgel, ügyszeretettel helyrehozhatunk.

Aki nem üzi ki méhészetéből az istenadta természetes rajokat az mindeme hiányokat a saját erejéből pénzáldozat nélkül is pótolhatja, annak gondja egyedül csak a vérfrissítésre szorítkozik, amit méhcseré útján is eszközölhet.

Szükség van tehát az évezredes kupkasokra a méhészetben s annak kiegészítő részét képezik azok.

Hasonlóképpen szükség van az apró keretű, országos egyesületi félkeretes kaptárakra is.

Gyenge családok legjobban megmaradnak a kupkasokban, azután a kiskeretű kaptárakban. Sokszor az *anya* miatt is kár azokat veszendőben hagyni; a kitűnő jó anya Achilles sarka méhészetünknek.

Milyen jó, ha baj esetén, ami elég gyakori, kéznél van a jó anya az ő kis népével.

Egy-kettőre segítve van egy sokszor nagyobb bajon, egy jó törzsnek a végelpusztulásán.

A kis kaptárakat, ha semmi másért, azért is érdemes fenntartani, mert azok képezik a mi *lépgyárainkat*.

A lépkészletet a nagykeretű kaptárakhoz a kiskaptáraktól elszedegetett kereteből kivágott lépek szolgáltatják.

A kis kaptárakban építik a méhek *legkönnyebben* a legvékonyabb mülépeket is; valóságos *léptermelő* ez a kaptár.

Mint már eddig is látható, én a vegyes rendszernek vagyok a híve.

Kúpkas, kiskaptár és nagy kaptárakból álljon a méhészeti üzem.

A nagy kaptárak képviselik a fejős tehenet, azt tisztán a nagyobb mézhozam elérése végett kell beszerezni és tartani.

Kedvező feltételek fennforgása esetén a nagy kaptárak ontják a mézet, de ennek fennállását kúpkások, kis kaptárak tartásával kell biztosítani.

A nagy kaptár rajzásra — szaporításra — nem való, ott van e célra a kúpkas, ennél jobbat míg a világ fennáll a méhészek e célra kitalálni nem fognak; a nagy kaptár lépkészlet nélkül nem adja meg a föle várt nagy mézhozamot léptermelésre és méztermelésre egyszerre berendezni nem lehet s a lépet különben is nehezen építik benne a méhek; e hiányának pótlására rendelkezésünkre áll a kis keretű kaptár, mely alkalmas időben *valósággal gyártja a lépeket*.

Azon elvemért, hogy úgy a kúpkast, mint a kis és nagy kaptárt egyformán szükségesnek tartom egy virágzó méhészet létesítése és fenntartása érdekében, gunyolhatnak akár vegyes kereskedőnek is, de eddigi tapasztalataim arra a meggyőződésre vezettek, hogy egyik a másiknak a kiegészítésére szolgál és egyik rendszer a másiknak a fokozása.

Még az elméleti tudást is ily sorrendben kell megszerezni.

Előbb kúpkas, azután kis kaptár, végül nagy kaptár. A mézhozamot, a méztermést is így kell fokozni.

Előbb kúpkással méhészkedjünk, azután kiskaptárral is, végül nagy kaptárakkal, illetve egyszerre mind a hárommal, mert utóbbinak állandó üzemben tartása végett a két előbbire nagy szükség van.

Ez általános elvek szem előtt tartása mellett nagy keretrendszerű kaptáram forgalomba hozatalával nem igé-

rek óriási és biztos mézhozamokat. Minden képzett méhésztudja, hogy annak sok esélye és előfeltételei vannak:

Hanem csak annyit, amennyit a méhek egy nekik célszerű méh lakásban behordhatnak és pedig a méhésznek minden különösebb mesterkéltisége és fáradsága nélkül.

A nagy keretű kaptárak közül az enyémet látom legegyszerűbbnek, a méhek természetének legmegfelelőbbnek s így azt a várákozást, melyet a nagy kaptárak nagyobb mézhozamához jogosan fűzünk, az általam vallott elvek mellett leginkább ez kell, hogy meghozza.

Ha e kitűzött célt kaptárom valóban megvalósítja és a bírálatot ily értelemben kiállja, akkor nem jártam téves úton és nem fáradtam hiába.

Nagyvárad, 1913 október 1-én.

Vajnovszky Vince.

Ipartörvény alá tartozik-e a kaptárkészítés?

Sok oldalról, érkezett már panasz az iránt, hogy a vidéki, különösen pedig a falusi asztalosok a méhésztársakat azzal ijesztgetik és fenyegetik, hogy nem lévén joguk a kaptár készítéshez, azt még a saját maguk szükségletére sem készíthetik el, annál kevésbé árusíthatják, hanem — az ipartörvény alapján — csupán az iparjoggal bíró asztalosok. Sok esetben pedig a községi előjáróságoknál a méhészeket a kaptárkészítésért bejelentik s ezek meghurcolásnak vannak kitéve.

Ez az eljárás a méhészeket elkeseríti, s elijeszti attól, hogy még a saját maguk részére szükséges kaptárakat sem merik elkészíteni s rá vannak utalva az asztalosok — legtöbb esetben avatatlan és értelmetlen — munkájának drága pénzen való megvásárlásra.

Az ilyen feljelentőknek ijesztgetőknek nincsen igazuk.

Az 1884. évi XVII. t.-c. az ipartörvény joghatálya a kaptárkészítésre nem terjed ki, mert, a kaptár készítés nem tartozik az idézett törvényben kifejezett képesítettséghez kötött iparok közé.

A kapárkészítés egyszerű háziipar, melynek az ipartörvényhez semmi köze sincs.

Ilyen háziiparok a szövés, himzés, mezőgazdasági eszközök (favilla, járom, gereblye, eke, eketalyiga, létra) készítése, a kosár-, kas-, gyékénfonás s így a méhkas és kaptárkészítés is. De sőt van házi fémipar is. Úst, fejsze, vaslapát, kalapács, ajtósarok, retesz, horog mindmégannyi a háziiparhoz tartozik. Na meg a sertésölés és annak házi feldolgozása és a cseber és dézsa készítés is.

Pedig e szakmáknak meg vannak a maga iparai, ott a takács, esztergályos, kerekes, kosárkötő, asztalos kovács, lakatos, hentes kádár stb.

Hogy e háziiparok mennyire nem tartoznak az ipartörvény alá bizonyítja az 1884. évi XVII. t. c. 50 § második bekezdése is melyúgy szól: „háziiparcikkeket hivatásárokon bár i áruba bocsáthat“.

A kas és kaptár készítés oly szoros összefüggésben van a méhesgazdasággal, hogy anélkül el sem képzelhető, tehát az ipartörvény alá nem is tarthatik.

A háziipar csak addig tekinthető háziiparnak a míg azt csak maga a háztartás feje úzi s ebben leföllebb a családtagok segédkeznek, de mihelyt idegen segítséget vesz igénybe megszűnik háziipar lenni, s az ipartörvény alá tartozik, tehát arra iparigazolványt kell váltani. Az hogy valamely asztalos iparigazolványa alapján kaptárokat is készít, még nem teszi azt, hogy aki csupán kaptárokat és méhészeti eszközöket *maga* állít elő és azokból el is ad, okvetlenül iparigazolványt keljen váltania.

Tehát kedves méhésztársak itt a tél, készítsenek csak egész bátran kast, kaptárt s más méhészeti eszközt, annyit amennyire szükségük van. Hiszen a földművelési kormánytól rendezett tanfolyamok egyik főtárgya a kaptár és az eszközök készítése amit nem taníttatna, ha nem volna szabad bárkinek is készíteni.

Ha valaki feljelentéssel ijeszti vagy feljeleníti, hivatkozzanak csak arra, hogy *a kaptárkészítés, mint mezőgazdasági háziipar, nem tartozik az ipartörvény rendelkezése alá.*

Dr. Ványolós.

Méhtenyésztés szervezése szövetkezeti alapon.

Az emberiség fejlődéstörténetében a XX-ik század szédületes magasságot, bámulatos szellemi és anyagi erőki-fejtést jelent, melyet a jövő historikusa méltán a csodák: a litáni küzdelmek korszakának nevezhet.

Valóban, midőn a szellem az anyagból élő csodákat varázsolva, hőroszainkat szinte elérhetetlen püdesztálbra emeli, a tömeg gigászi erőki-fejtéssel dolgozik a létért való küzdelemben és *rajonkint tovább vándorol!*

Az alig egy század lefolyása alatt csaknem megkét-szereződött emberiség, mint egy hatalmas, hőmpölygő folyam, rohan tovább, újabb térfoglalásra! És az áradat a társadalom minden számottevő tagját magával ragadja: munkára, csatlakozásra szólítja.

A kisebb tömegek, parányok elbuknak, elenyésznek. Az erő, az érvényesülés a tömörülésben van!

Hatalmas példaként áll előttünk az »Uj világ«, hol a szövetkezeti, a kartell-intézmények hatalomszámba mennek és nemcsak az ipari és kereskedelmi, hanem gyakran a politikai viszonyok fejlődésének is irányt szabnak.

A haladó korrall és nemzetgazdasági viszonyok fejlődésével lépést kell tartson a méhtenyésztés is, melyről sajnosan kell megállapítanunk, hogy rohamos hanyatlásnak indult.

Már sokszor hallott és hangoztatott igazság, hogy mezőgazdasági kulturánk rohamos térfoglalásával a virágos rétek, legelők, erdők tűnőfélben vannak.

Egyeseknek a méhlegelő mesterséges javítására irányuló buzgólkodása, cikkezése, tevékenysége, ha magukat állatni nem akarjuk, be kell ismerjük, hogy alig szám-bavehető javulást sem eredményezett.

Eppen ezért, ha a küzdelmet gyáván feladni nem akarjuk: *szövetkezeti alapra fektessük a méhtenyésztést.*

Oda kell hassunk, hogy a szövetkezés parancsoló szükségét első sorban maguk a legközelebbiről érdekelt méhészek megértsék és magát az intézményt erős elhatározással és szívós munkássággal életre hívjuk.

De meg kell győzzük a méhtenyésztés anyagi és erkölcsi támogatására hivatott tényezőket, jelesül: a magas földművelésügyi kormányt, (Egyenesen ide akartam adresszálni e közleményt, de az eszme kiforrásának és a méhészközönség állásfoglalásának elébe vágni nem akartam.), hogy a nemzetgazdasági szempontból olyan óriási fontosságú méhtenyésztés jövődjének alapja és életfeltétele a szövetkezeti intézmény megalkotása és felkarolása.

Ez pedig egyhangú állásfoglalással, minden nagyobb erőfeszítés nélkül, annál inkább elérhető, mivel fenn megvan a jó szándék, a cselekvés. Tudjuk, hogy a kormány sokat áldoz, rengeteg mennyiségű csemetét oszt ki a kiirtott erdők, kopár hegyoldalak, vízmosásos helyek stb. befásítására.

Ezen a téren kezdendő akciónál az első lépés az volna, hogy minden erőnkkel hassunk oda, miszerint a befásítandó területtel rendelkező politikai község, vagy más tulajdonos egy bizonyos rész (legalább egy kat. holdat) a beültetés és gondozás kötelezettségével meghatározott időre (20—40 év) a község vagy községek méhészeinek díjtalanul engedjen át.

Szíriusz.

Folyt. köv.

Apróságok a méhészet köréből.

Uj méhfaj.

Afrika tropikus erdőségeiben egy eddig ismeretlen méhfajra bukkantak, mely, állítólag, a mi méhünknel kisebb családokban él, de sokkal nagyobb. Gyűszünyi sejteket épít, azokat hófehér mézzel tölti meg és csak egyes virágokat látogat.

Igazán érdemes volna ezen méhfajjal kísérletet tenni, mert ha nyelve hosszabb (ami valószínű) és klimánkon beválna, talán a nektárt mélyen rejtő hereféléket is ki tudnók használni.

A herefiasítás költésrothadás mentes-e?

W. J. jeles méhésztársunk méhesében költésrothadás lépett fel és megsemmisítés-előtt, kísérletül, egyik családhoz egészséges munkás, majd herefiasítást adott be.

Az eredmény az volt, hogy a munkásfiasítás megbetegedett és elhalt, a herefiasítás egészséges maradt: kifejlődött. Szóljunk a kérdéshez: a herefiasítás fertőzhetetlen-e? Szóljunk a kérdéshez: a herefiasítás fertőzhetetlen-e?

Levél.

Tisztelettel értesitem a tekintetes elnökséget és összes méhésztársaimat, hogy én — dacára a rossz időjárásnak, — ez évben igen jó eredménnyel méhészkedtem. Tavasszal volt 21 méhesaládom, most van 48, pergettem 380 kgr. mézet, kaptam érte 625 koronát, kiadásom volt 130 K. A rajok értékét a 10 koronába számítva, tiszta hasznom 735 korona. Tisztelettel: *Pap József*, máv. kiadóór, Feketétó, Biharmegye.

Heíyreigazítás.

Mult számunkban „Háromszékv. Méhészegyesület megalakulása“ című cikk 3-ik bekezdésébe a közlés hiányossága folytán „hiba csuszott mely így javítandó: (2 sor) „a háromszékvármegyei Méhészegyesület. Igen üdvös volna, ha ezen egyesületünk az „Erdélyrészi Méhészegyesülettel“ stb.

Tudomásul.

Többeknek levél helyett.

Mint a Magyar Méhészek Lapja volt szerkesztőjéhez többen fordulnak hozzám azon kéréssel, hogy e lapból mutatványokat küldjek, mások meg szakcikkekkel küldenek közlés végett. Elfoglaltságaim miatt nincs időm arra, hogy mindenkinek külön-külön válaszoljak, miért kérem méhésztársaimat, vegyék ezuton tudomásul, hogy e lappal *mindenféle összeköttetésem megszűnt*. Nem lévén célja, hogy Kolozsváron két méhészeti szaklap jelenjen meg, a lapot és annak szerkesztését a «Méh» igazgatójának: Zseltvay Elemér urnak (Budapest, Váci-út 108. sz.) adtam át, még 1913. évi június havában.

Donáth Aladár.

TARTALOM: Tagjainkhoz. — Novemberi teendők. Donáth Aladár. — „Természetesség a méhészetben“. Donáth Aladár. — Hutter Gerő utóda műlép gyáranak kiállítása, Figyelő. — A nemesítési irányzatunk dióhéjban, (folytatás és vége). Prónay Albert. — A méhser főzése a régi időkben. D. V. — Mutatvány Vajnovszky sajtó alá adott művéből. Vajnovszky Vince. — Ipartörvény alá tartozik-e a kaptárkészítés? Dr. Ványolós. — Méhtenyésztés szervezése szövetségi alapon. Folyt köv. — Tudomásul. Donáth A.

„Mélyfekvő kaptárain ismertetése“

című méhészeti mű gyakorlott méhészek számára. Előfizetési díj 3 korona.

Mélyfekvő kaptár . . . 30 korona.

Megrendelések intézendők:

Vainovszky Vincze, Nagyvárad, Halász-utca 41.

Kiváló faj méhcsaládok, melyek a legnagyobb gyűjtőképességgel bírnak, méhészeti felszereléssel eladó.

Torda, Kemény Farkas-utca 28. **Kovács Márton.**

Allegjobb mézelőfa a japán akácfa július, augusztusban nyílik, mikor is nem igen van más egyéb és többet nyílik, mint a közönséges akácfa. 1, 2, 3 és 4 évesek darabja 50, 60, 80 és 90 fillér, **százanként feleárban.** Mézelő, sokat nyíló egyben szép diszbokrok darabja 20 fillér, száza 18 korona, sok fajban. — **Krebs Zoltán Szarvas.**

Október ha

A m. kir. XII. kerületi méhészeti szaktan. ve.

Sorszám	A mérlegen álló méhcsaládok súlyváltozásai				Méhjárás napjai	A vidék flórájának fontosabb mézelői. A virágzás kezdete és vége	A baro ter áll	
	A kaptár neme	Súly-növekedés		Súly-apa-dás				
		Kg.	gr.	Kg.				gr.
1	Donáth-féle	4	600	2	100	Tisztesfü 1-15-ig. Fehérhere 1-15-ig. F. tátkanaf 1-13-ig. Fekete nadály 1-13-ig. Őszi rózsa 1-15-ig. Se füz, se fa 1-13-ig. Őszi kériés 1-15-ig. Erdi mályva 1-15-ig. F, somkóró 1-15-ig. Erd. mácsonya 1-15-ig. Őszi tarnics 1-15-ig.	30 nap	
2	Országos	1	400	1	650			
3	Hungária	1	970	—	210			
4	Átmeneti	3	700	2	510			
5	Kupkas (Sulynövekedés etetés utján)	2	50	1	600			

Mint e'öbbi számunkban is megirtuk, szerencsések voltak azo rendelkezése folytán a kaposvári, vagy a kalocsai méhészeti szaktanarak telelte be méheit, hogy az csak tavaszig elég, siessen tavaszi etetésre mé

Kolozsvár, 1913. október 31-én.

* A jelzettek a hónap végén túl is virágoznak.

figyelések.

latt álló megfigyelő és kísérleti állomás adatai.

Az októberi időjárás változásai		Tünetmények:			Jegyzetek
		Eső	Harmat	Zivatar	
C ^o -ban A méheknel feltűnő jelenségek, megfigyelések Várható időjárás	Szélirány.	Felhőzetes	Csapadé-	Eső	▲ U * ■
	Szélcsend	és derült napok	kos és száraz napok	Harmat Zivatar	
7	1 6. O. 7-10. Dn. 10 16. É. 16-20. Dk. 20-23. D. 23-27. K. 27-30. Ék.	2, 3, 5, 5, 1 12, 15, 21 és 24 többnyire borult. 1, 7, 8, 9, 10, 11 13, 14, 16-20-ig és 22, 23, 25 16-31-ig többnyire derült.	5, 9, 10 csapadékos napok. 1-5-ig, 6-9- ig és 11-20- ig száraz napok.	1-30. ☁ 5-én 1.5 mm. 9-én 1.5 mm. 10-én 0.5 mm. 13, 14, 15-én. 21-25-ig ■ 12-26-ig U	Habár a legjobb telelő hely a méhes, a gyöngye családokat ajánlatos száraz pincében teleltetni.

szükségben lévő méhészek, akik a Földmivelésügyi Ministerium áldásos ultak mézért, mert bizony ez a legjobb etető-anyag. Aki annyi mézzel elni

Donáth Aladár,

méh. szaktan., a megfigyelő állomás vezetője.